

**มาตรการทางกฎหมายเพื่อตรวจสอบการตั้งข้อกล่าวหา
ของพนักงานสอบสวนโดยพนักงานอัยการ
Legal Measures to Verify the Acusations of Inquiry
Officials by Prosecutor**

วัฒนพงศ์ วงศ์ใหญ่

สำนักวิชานิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น

E-mail: wwongyai@hotmail.com

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงแนวคิด ทฤษฎี เกี่ยวกับมาตรการตรวจสอบการตั้งข้อกล่าวหาของพนักงานสอบสวน สภาพปัญหาทั้งในข้อเท็จจริงและในข้อกฎหมาย หลักกฎหมายและมาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับการตรวจสอบการตั้งข้อกล่าวหาของพนักงานสอบสวนของต่างประเทศเปรียบเทียบกับประเทศไทย เพื่อเสนอแนวทางในการแก้ไข ปรับปรุง กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาในการนำมาตราการตรวจสอบการตั้งข้อกล่าวหาของพนักงานสอบสวนโดยพนักงานอัยการมาใช้ในกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาไทย โดยใช้วิธีการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative) ด้วยการรวบรวมข้อมูลและการวิจัยแบบเอกสาร (Documentary Research) และการสัมภาษณ์เชิงลึก (Indepth interview) กับกลุ่มตัวอย่างที่มีประสบการณ์เกี่ยวกับการสอบสวนคดีอาญาของพนักงานสอบสวน

ผลการวิจัยพบว่า ในการดำเนินคดีอาญาของไทย การตั้งข้อกล่าวหาเป็นการเริ่มต้นดำเนินคดีอาญาแก่ผู้ต้องหาโดย ปราศจากการสอบสวนเบื้องต้นเพื่อตรวจสอบมูลคดีและเป็นดุลยพินิจเพียงฝ่ายเดียวของพนักงานสอบสวน ทำให้ขาดการตรวจสอบถ่วงดุลความชอบด้วยกฎหมายและการถ่วงดุลจากองค์กรภายนอก จึงมีข้อผิดพลาดในการสอบสวน การฟ้องคดีและการพิพากษาคดีอาญาของรัฐ ส่งผลกระทบต่อสิทธิเสรีภาพของประชาชนในคดีอาญาอย่างรุนแรงและเอื้อต่อการประพฤติมิชอบของพนักงานสอบสวน ผู้วิจัยมีข้อเสนอให้มีการแก้ไขประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา เพื่อกำหนดมาตรการตรวจสอบการตั้งข้อกล่าวหาของพนักงานสอบสวนด้วยการให้พนักงานสอบสวนต้องทำการสอบสวนเบื้องต้นเพื่อตรวจสอบมูลคดีก่อนตั้งข้อกล่าวหาแก่ผู้ต้องหาและให้พนักงานอัยการมีหน้าที่ตรวจสอบ ถ่วงดุล ดุลยพินิจในการตั้งข้อกล่าวหาของพนักงานสอบสวน ทั้งนี้เพื่อให้การสอบสวนและดำเนิน

คดีอาญาของรัฐมีประสิทธิภาพและคุ้มครองสิทธิ เสรีภาพของบุคคลในกระบวนการยุติธรรมทางอาญา

คำสำคัญ: การสอบสวน ข้อกล่าวหา พนักงานสอบสวน พนักงานอัยการ
กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

Abstract

This research is intended to study the concept. Theories on measures to monitor the investigation of allegations in fact and law in the official state law to investigate the allegations of the officers accused in a criminal case as well as legislative measures of the international law of the country compared to about examining the allegations in the investigation of the officers. The proposed amendment to the criminal procedure act in the measures to investigate the allegations, the investigation officer of the criminal procedure law in Thailand. Methods in this study, researchers used qualitative research methods. (Qualitative) to collect information and research papers (Documentary Research) and inquiries from people with experience in the investigation of the criminal inquiry by interviewing (Indepth interview).

Research indicates that Thailand's criminal procedure the accusations is the initiation of criminal proceedings against the accused has not required a preliminary investigation to determine cause of action to prosecute the accused before making accusations. None of the officers charged with making a series of steps to check the manifest lack of action. Barely fact and law are causing problems in the investigation and criminal prosecution of the state and the rights of individuals in criminal proceedings serious consequences. Researchers have suggested on measures to monitor the investigation of allegations with sequence of steps in the preliminary investigation to manifest an investigation to verify the information before the allegations with monitoring accused by the prosecutor for investigation and criminal prosecution of more efficient and concise and protection the freedom of individuals in the criminal

justice system.

Keyword: Investigation; Accusations; Inquiry officers; Prosecutors;
Criminal procedure law

บทนำ

การสอบสวนเป็นขั้นตอนที่สำคัญในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาเป็นขั้นตอนเริ่มต้นในการดำเนินคดีอาญาของรัฐ (คณิต ณ นคร, 2549) โดยเฉพาะการตั้งข้อกล่าวหาเพื่อดำเนินคดีแก่ผู้ต้องหาที่พนักงานสอบสวนจะเป็นผู้รับคำร้องทุกข์หรือกล่าวโทษในคดีอาญาแล้วเริ่มต้นทำการรวบรวมพยานหลักฐานและดำเนินการตามขั้นตอนที่กฎหมายกำหนดในความผิดที่มีการกล่าวหา เพื่อทราบข้อเท็จจริงพิสูจน์ความผิดเพื่อเอาตัวผู้กระทำความผิดมาฟ้องลงโทษหรือความบริสุทธิ์ของผู้ถูกกล่าวหาในทุกขั้นตอนของการสอบสวนจึงมีผลกระทบต่อสิทธิและเสรีภาพของบุคคล โดยเฉพาะผู้ที่ตกเป็นผู้ต้องหาทั้งในด้านชีวิต ร่างกาย ทรัพย์สินอย่างสำคัญ กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาจึงต้องกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ ขั้นตอนและการตรวจสอบถ่วงดุลการใช้ดุลพินิจให้เป็นกรอบในการใช้อำนาจของพนักงานสอบสวนในการสอบสวน เพื่อคุ้มครองสิทธิ เสรีภาพของผู้ต้องหา ด้วยเหตุผลที่ว่ามนุษย์ทุกคนย่อมเป็นผู้บริสุทธิ์จนกว่าจะมีคำพิพากษาถึงที่สุดว่าได้กระทำความผิดและต้องรับโทษตามกฎหมาย (กิตติพงษ์ กิตยารักษ์, 2548)

ตามบทนิยาม “ผู้ต้องหา” มาตรา 2(2) ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาของประเทศไทย บุคคลจะตกอยู่ในฐานะผู้ต้องหาในทันทีที่มีการร้องทุกข์หรือกล่าวโทษต่อเจ้าพนักงานว่าเป็นผู้กระทำความผิดทางอาญา จากนั้นพนักงานสอบสวนจะมีหน้าที่รับคำร้องทุกข์หรือคำกล่าวโทษที่อยู่ในเขตอำนาจของตน พิจารณาตั้งข้อกล่าวหาในการดำเนินคดีว่าเป็นการกระทำความผิดทางอาญาในข้อหาฐานความผิดใดทำการรวบรวมพยานหลักฐานเพื่อพิสูจน์ความผิดหรือความบริสุทธิ์ของผู้ต้องหาในข้อกล่าวหา การตั้งข้อกล่าวหาและวิธีการ ลำดับขั้นตอนในการรวบรวมพยานหลักฐานของพนักงานสอบสวนเป็นการใช้ดุลพินิจของพนักงานสอบสวนฝ่ายเดียวโดยไม่มีองค์กรอื่นเข้าไปตรวจสอบความชอบด้วยกฎหมายได้ จนกว่าการสอบสวนจะเสร็จสิ้นในชั้นพนักงานสอบสวน เนื่องจากประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาของไทยได้แบ่งแยกอำนาจหน้าที่ในการดำเนินคดีอาญาขึ้นก่อนฟ้องคดีออกจากกัน การสอบสวนถูกกำหนดให้เป็นหน้าที่ของพนักงานสอบสวนและการฟ้องคดีเป็นหน้าที่ของพนักงานอัยการ หากการตั้งข้อกล่าวหาของพนักงานสอบสวนไม่ถูกต้อง ไม่สมบูรณ์ ไม่ชอบด้วย

กฎหมาย เช่น การตั้งข้อกล่าวหาที่เปี่ยงเบนไปจากความจริง การรวบรวมพยานหลักฐานขาดตกบกพร่อง ไม่มีความละเอียดรอบคอบ ไม่ให้เป็นธรรมแก่ผู้ต้องหาหรือผู้เสียหาย ย่อมมีผลต่อประสิทธิภาพในการดำเนินคดีอาญาทั้งในขั้นตอนสอบสวนเองและในการพิจารณาฟ้องคดีของพนักงานอัยการหรือการพิจารณาพิพากษาของศาล ทั้งยังมีผลกระทบต่อสิทธิเสรีภาพของประชาชนโดยเฉพาะผู้ต้องหาอย่างรุนแรง เกิดความไม่เชื่อมั่นของประชาชนต่อการสอบสวนและดำเนินคดีอาญาของรัฐตามที่ปรากฏเป็นข่าวอยู่เสมอ

จากความสำคัญของปัญหาที่เกิดขึ้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะวิเคราะห์ถึงปัญหาของการสอบสวนคดีอาญาในขั้นตอนการตั้งข้อกล่าวหาซึ่งเป็นขั้นตอนการเริ่มต้นดำเนินคดีของพนักงานสอบสวน เพื่อหาแนวทางพัฒนา ปรับปรุงกระบวนการสอบสวนคดีอาญาในขั้นตอนการตั้งข้อกล่าวหาให้เป็นไปโดยชอบ มีมาตรการในการตรวจสอบการตั้งข้อกล่าวหาของพนักงานสอบสวนเพื่อถ่วงดุลการตั้งข้อกล่าวหาในขั้นก่อนฟ้องคดี ด้วยการตรวจสอบมูลคดีก่อนการตั้งข้อกล่าวหาและมีการตรวจสอบความชอบของข้อกล่าวหาโดยพนักงานอัยการ เพื่อให้เป็นไปในมาตรฐานเดียวกันกับกรณีที่เป็นการฟ้องคดีอาญาโดยผู้เสียหายเองที่ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 163 ได้กำหนดให้มีกระบวนการถ่วงดุลการตรวจสอบคดีก่อนการพิจารณาคดี ด้วยการที่ศาลต้อง ไต่สวนมูลฟ้องในทุกคดี (เรืองธรรม ลัดพลี, 2528) เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพแก่การดำเนินคดีอาญาของรัฐและคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของผู้ต้องหา ผู้เสียหายและผู้ที่เกี่ยวข้องอื่นในคดีอาญาของไทย

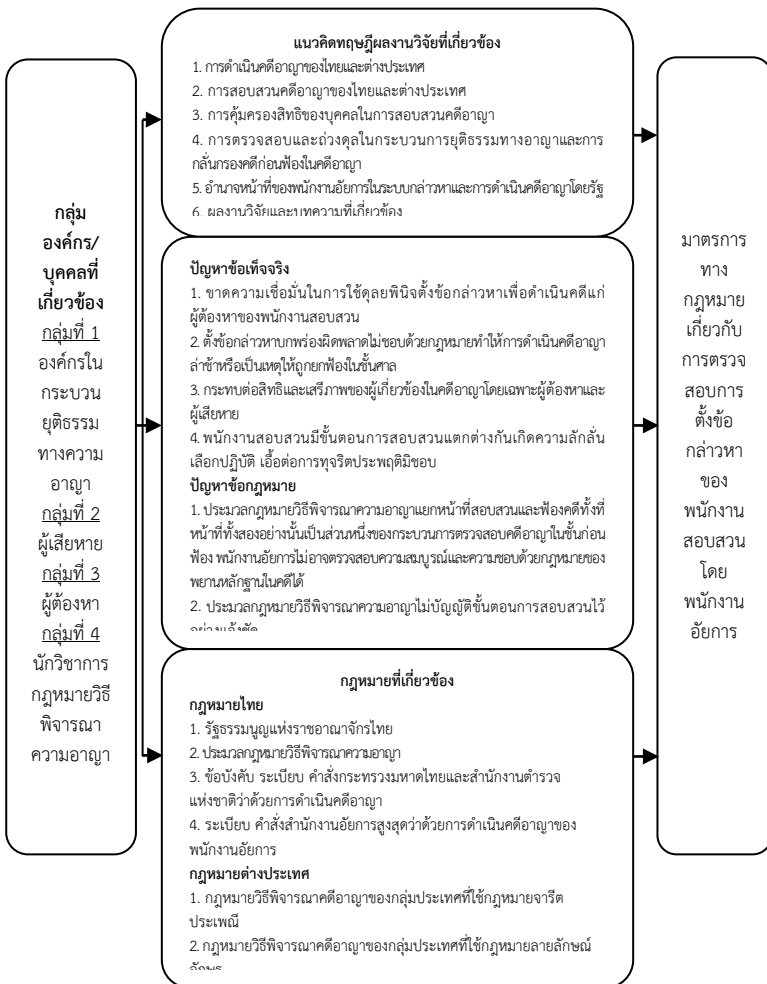
วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาถึงสภาพปัญหาในการตั้งข้อกล่าวหาเพื่อดำเนินคดีแก่ผู้ต้องหาของพนักงานสอบสวนไทย
2. เพื่อศึกษามาตรการทางกฎหมายของต่างประเทศเปรียบเทียบกับกฎหมายของประเทศไทยเกี่ยวกับการตั้งข้อกล่าวหาและการตรวจสอบข้อกล่าวหาในขั้นตอนสอบสวน
3. เพื่อศึกษาถึงแนวทางในการแก้ไข ปรับปรุง กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาเพื่อนำมาตรการตรวจสอบการตั้งข้อกล่าวหาของพนักงานสอบสวนโดยพนักงานอัยการมาใช้ในกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาไทย

สมมติฐานของการวิจัย

ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ต้องมีมาตรการตรวจสอบการตั้งข้อ

กล่าวหาแก่ผู้ต้องหา ด้วยการสอบสวนเบื้องต้นเพื่อตรวจสอบมูลคดีและมีการตรวจสอบความชอบในข้อกล่าวหาขึ้นโดยพนักงานอัยการก่อนดำเนินคดีแก่ผู้ต้องหา เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการดำเนินคดีอาญาของรัฐและสอดคล้องกับบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญในการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของบุคคลในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาของไทย

รูปที่ 1 แผนภาพแสดงกรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีการวิจัย

การวิจัยนี้มีวิธีการวิจัย ดังนี้

1. กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย

ทำการศึกษาวิจัยกฎหมายรัฐธรรมนูญ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ประมวลกฎหมายอาญา พระราชบัญญัติต่างๆ ระเบียบ ข้อบังคับ ของกระทรวงมหาดไทย,สำนักงานตำรวจแห่งชาติ,สำนักงานอัยการสูงสุดว่าด้วยการดำเนินคดีอาญาของพนักงานสอบสวนและพนักงานอัยการ ตลอดจนคำพิพากษาศาลฎีกาที่เกี่ยวข้อง เปรียบเทียบกับกฎหมายต่างประเทศ

2. กลุ่มตัวอย่าง

ทำการสัมภาษณ์เชิงลึก (Indepth Interview) จากกลุ่มตัวอย่าง 4 กลุ่มได้แก่

กลุ่มที่ 1 เจ้าหน้าที่ผู้ทำหน้าที่ดำเนินคดีอาญา ประกอบด้วย ผู้พิพากษา 2 คน พนักงานอัยการ 2 คน พนักงานสอบสวนฝ่ายปกครอง 1 คน เจ้าพนักงานผู้ทำหน้าที่สืบสวนคดีอาญาฝ่ายตำรวจ 2 คน เจ้าหน้าที่ตำรวจฝ่ายสืบสวนหรือเจ้าพนักงานปกครองซึ่งมีหน้าที่สืบสวนคดีอาญา 2 คน โดยพิจารณาสัมภาษณ์กับผู้ปฏิบัติงานในหน้าที่นั้นอย่างแท้จริงโดยมีประสบการณ์เกี่ยวกับการดำเนินคดีอาญาของพนักงานสอบสวนมาแล้วไม่น้อยกว่าสิบปี

กลุ่มที่ 2 ผู้เสียหายและผู้ที่เกี่ยวข้องกับผู้เสียหายที่มีประสบการณ์ตรงต่อการตั้งข้อกล่าวหาในการสอบสวนของพนักงานสอบสวนได้แก่บุพการี ผู้สืบสันดาน สามี ภรรยาของผู้เสียหายจำนวน 2 คน

กลุ่มที่ 3 ผู้ต้องหาและผู้ที่เกี่ยวข้องกับผู้ต้องหาที่มีประสบการณ์ตรงต่อการตั้งข้อกล่าวหาในการสอบสวนของพนักงานสอบสวน อันประกอบด้วย บุพการี ผู้สืบสันดาน สามี ภรรยาของผู้ต้องหาจำนวน 2 คน

กลุ่มที่ 4 นักวิชาการด้านกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาจำนวน 2 คน

3. วิธีดำเนินการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาวิจัยทางเอกสาร (Documentary Research) และการสอบถามจากกลุ่มตัวอย่างดังกล่าวข้างต้น ด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึก (Indepth interview) ประกอบด้วย

ส่วนที่ 1 การรวบรวมข้อมูลและการวิจัยแบบเอกสาร (Documentary Research) โดยรวบรวมเอกสารกฎหมายที่เกี่ยวข้องเป็นส่วนสำคัญของการวิจัยครั้งนี้และการศึกษาค้นคว้าเอกสาร ตำราทางกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยโดยเฉพาะของต่างประเทศเพื่อเป็นแนวทางในการศึกษาสำหรับประเทศไทย

ส่วนที่ 2 การสัมภาษณ์เชิงลึก (Indepth interview) เกี่ยวกับความคิดเห็นเกี่ยวกับมาตรการในการตรวจสอบกลั่นกรองความชอบด้วยข้อเท็จจริงและข้อกฎหมายในการใช้ดุลยพินิจของพนักงานสอบสวนในการตั้งข้อกล่าวหาในคดีอาญาแก่ผู้ต้องหาโดยพนักงานอัยการ

ส่วนที่ 3 การวิเคราะห์ข้อมูล ทั้งการวิเคราะห์เชิงพรรณนา โดยอาศัยข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึก(Indepth interview) ของกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นของบุคลากรในกระบวนการยุติธรรมและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่เกี่ยวข้องกับการสอบสวน วิเคราะห์เปรียบเทียบมาตรการตรวจสอบการตั้งข้อกล่าวหาในการสอบสวนของไทยและต่างประเทศ

ส่วนที่ 4 การสรุปผลเชิงการศึกษาวิจัย โดยมีข้อเสนอแนะที่เหมาะสมในการกำหนดมาตรการตรวจสอบการตั้งข้อกล่าวหาของพนักงานสอบสวนโดยพนักงานอัยการมาใช้ในกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาไทยต่อไป

4. การออกแบบการวิจัย

การวิจัยนี้มุ่งเน้นศึกษาทฤษฎีและประวัติความเป็นมาเกี่ยวกับการตรวจสอบกลั่นกรองมูลคดีอาญาในชั้นก่อนฟ้องคดี ภายใต้กรอบของกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาและเพื่อให้เห็นถึงวิวัฒนาการของการดำเนินคดีอาญา การสอบสวนคดีอาญา การตรวจสอบถ่วงดุลการสอบสวนคดีอาญาโดยเฉพาะการตั้งข้อกล่าวหาแก่ผู้ต้องหาในต่างประเทศและในประเทศไทย เพื่อให้ทราบถึงมาตรการตรวจสอบการตั้งข้อกล่าวหา ซึ่งควรกำหนดให้มีการสอบสวนเบื้องต้นเพื่อตรวจสอบมูลคดีก่อนการตั้งข้อกล่าวหาและให้มีการตรวจสอบดุลยพินิจในการตั้งข้อกล่าวหาโดยพนักงานอัยการ แล้วนำข้อมูลที่ได้มานำเสนอแนวทางในการพัฒนากฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาต่อไป จึงมุ่งเน้นการศึกษาวิจัยจากเอกสาร (Document Research) นอกจากนี้ ได้ใช้วิธีการออกแบบสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง เกี่ยวข้องกับปัญหาอุปสรรคและข้อขัดข้องในการตั้งข้อกล่าวหาของพนักงานสอบสวน รวมถึงข้อเสนอแนะต่างๆ ทั้งนี้ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ครบถ้วนถูกต้องและนำไปวิเคราะห์ต่อไป

5. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยนี้ เป็นแบบสัมภาษณ์ซึ่งใช้การสัมภาษณ์แบบกำหนดหัวข้อไว้แล้ว (Close form) เพื่อให้ง่ายต่อการเก็บข้อมูลในประเด็นต่างๆ ผสมผสานกับการใช้คำถามแบบเปิดกว้างในการแสดงความคิดเห็นต่างๆ นอกเหนือประเด็นที่กำหนดไว้ (Opened form) เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึกที่มีความเหมาะสมภายใต้แนวคิดในการวิจัย (Conceptual framework)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย (Tools for Data Collective) ประกอบด้วยคำถามทั้งหมด 6 ส่วน อันประกอบด้วย

ส่วนที่ 1 ข้อมูลของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์

ส่วนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับความสำคัญของมาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับการตรวจสอบ ถ่วงดุล การใช้ดุลยพินิจในการตั้งข้อกล่าวหาของพนักงานสอบสวน

ส่วนที่ 3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักการและแนวคิดในการตรวจสอบ ถ่วงดุล การใช้ดุลยพินิจในการตั้งข้อกล่าวหาแก่ผู้ต้องหาของพนักงานสอบสวนโดยพนักงานอัยการ

ส่วนที่ 4 ความคิดเห็นเกี่ยวกับกฎหมายการตรวจสอบ ถ่วงดุล การใช้ดุลยพินิจในการตั้งข้อกล่าวหาของพนักงานสอบสวนโดยพนักงานอัยการ

ส่วนที่ 5 ข้อเสนอแนะ

6. วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล

หลังจากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างตามที่ได้กำหนดไว้ ผู้วิจัยได้ทำการคัดเลือก แยกแยะและจัดหมวดหมู่ข้อมูล เพื่อทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยวิธีการแบบพรรณนาและวิเคราะห์ควบคู่กัน (Descriptive and Analytical Analysis) เพื่อตอบคำถามการที่วิจัยที่ได้ตั้งไว้ โดยวิเคราะห์จากประวัติความเป็นมา วิวัฒนาการผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องตลอดจนมาตรการทางกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับตรวจสอบการตั้งข้อกล่าวหา เพื่อกลั่นกรองมูลคดีอาญาในชั้นก่อนฟ้องคดี รวมถึงปัญหาทั้งในข้อเท็จจริงและข้อกฎหมาย อุปสรรคของกฎหมายที่มีอยู่ โดยนำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างมาทำการวิเคราะห์ควบคู่กันไปเพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึกที่ละเอียดมากยิ่งขึ้น

ผลการวิจัย

จากการวิจัย ในการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับปัญหาของการสอบสวนและมาตรการทางกฎหมายในการตรวจสอบการตั้งข้อกล่าวหาของพนักงานสอบสวนพบว่า

1.ความคิดเห็นเกี่ยวกับความสำคัญของการตรวจสอบ ถ่วงดุลการใช้ดุลยพินิจในการตั้งข้อกล่าวหาแก่ผู้ต้องหาในการสอบสวนคดีอาญาของพนักงานสอบสวน ผู้ให้สัมภาษณ์ทุกกลุ่มตัวอย่างมีความเห็นสอดคล้องกันว่า การตั้งข้อกล่าวหาในการสอบสวนคดีอาญาของพนักงานสอบสวนนั้น

1.1 มีความสำคัญต่อประสิทธิภาพในการสอบสวนคดีอาญาอย่างยิ่ง

และมีความสำคัญต่อการให้ความเป็นธรรมแก่ผู้ต้องหาหรือผู้เสียหายในการสอบสวนคดีอาญา

1.2 มีผลต่อการจับกุม หรือการอนุมัติหมายจับตัวผู้ต้องหา การค้นหรือการอนุมัติหมายค้นสถานที่ที่เกี่ยวข้องกับผู้ต้องหา การควบคุมตัวผู้ต้องหา การฝากขังผู้ต้องหาต่อศาลและการอนุญาตให้ปล่อยตัวผู้ต้องหาชั่วคราวในระหว่างการสอบสวน

1.3 มีผลต่อระยะเวลาในการสอบสวนของพนักงานสอบสวนเพราะพนักงานสอบสวนต้องทำการสอบสวนในกำหนดระยะเวลาการควบคุมตัวผู้ต้องหาหรือภายในอายุความ ซึ่งระยะเวลาและอายุความดังกล่าวจะขึ้นอยู่กับความหนักเบาของข้อกล่าวหาที่พนักงานสอบสวนได้ตั้งไว้ หากตั้งข้อกล่าวหาที่มีอัตราโทษสูงพนักงานสอบสวนจะใช้เวลาทำการสอบสวนในคดีนั้นนานกว่าที่ควรเพราะใช้เวลาไปสอบสวนในคดีอื่นที่มีข้อหาเบาซึ่งมีระยะเวลาควบคุมตัวหรืออายุความน้อยกว่า

1.4 มีผลต่อระยะเวลาในดำเนินคดีและประสิทธิภาพในการฟ้องร้องดำเนินคดีของพนักงานอัยการ ในกรณีที่พนักงานสอบสวนตั้งข้อกล่าวหาโดยไม่มีความจริง ไม่ถูกต้อง ไม่สมบูรณ์ ไม่ชอบด้วยกฎหมายเป็นเหตุให้พนักงานอัยการใช้อำนาจสั่งให้ทำการสอบสวนเพิ่มเติมเพื่อแก้ไขข้อบกพร่องดังกล่าว จึงต้องใช้ระยะเวลาในการสอบสวนมากขึ้น หากพนักงานอัยการไม่สามารถตรวจสอบพบความบกพร่องดังกล่าวจนไปปรากฏในชั้นพิจารณาคดี อาจเป็นเหตุให้ศาลยกฟ้องคดี ผู้กระทำความผิดหลุดพ้นจากการลงโทษตามกฎหมายได้

2. ความคิดเห็นเกี่ยวกับสาเหตุของปัญหาในการตั้งข้อกล่าวหาของพนักงานสอบสวน ผู้ให้สัมภาษณ์ทุกกลุ่มตัวอย่างมีความเห็นสอดคล้องกันว่า

2.1 มีการรวบรวมพยานหลักฐานไม่ชอบด้วยกระบวนการที่ถูกต้องตามกฎหมาย เช่น การรวบรวมพยานหลักฐานจากการจับกุม ตรวจค้นที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายหรือจากการปฏิบัติผิดขั้นตอน เช่น การสอบสวนผู้ต้องหา ผู้เสียหายหรือพยานที่เป็นเด็กโดยไม่สืบทวิธีวิชาชีพเข้าร่วม

2.2 พนักงานสอบสวนขาดความชำนาญในการตรวจและเก็บพยานหลักฐานในสถานที่เกิดเหตุ ทำการถ่ายภาพ จัดทำแผนที่สังเขปของสถานที่เกิดเหตุ ทำให้การรับฟังพยานหลักฐานในชั้นพนักงานอัยการและชั้นศาลผิดพลาดคลาดเคลื่อนไปจากความจริง

2.3 พนักงานสอบสวนใช้ดุลยพินิจในการสอบสวนพยานบุคคลที่จะมาให้ปากคำถึงการรับรู้ของตนเกี่ยวกับข้อเท็จจริงในคดีผิดพลาด เช่น การนำพยานที่ไม่ได้รู้เห็นโดยตรงในประเด็นมาสอบสวนเป็นพยาน

2.4 พนักงานสอบสวนรวบรวมพยานหลักฐานคดีล่าช้า เนื่องจากกฎหมายมิได้กำหนดระยะเวลาการสอบสวนให้ชัดเจนว่าต้องดำเนินการในกำหนดเวลาเท่าใด ทั้งยังไม่ได้กำหนดว่าพยานหลักฐานที่พนักงานสอบสวนต้องรวบรวมในคดีนั้น ต้องมีมากน้อยเพียงใด จึงเป็นดุลพินิจของพนักงานสอบสวนแต่ละคนว่าจะดำเนินการสอบสวนเมื่อใดก็ได้

2.5 ระบบการสอบสวนของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ขาดมาตรการควบคุม ตรวจสอบการสอบสวนจากผู้บังคับบัญชาที่มีคุณสมบัติและความรู้ความสามารถด้านกฎหมายและการสอบสวน เนื่องจากไม่แยกสายงานสอบสวนออกจากสายงานป้องกันปราบปรามโดยเฉพาะผู้บังคับบัญชาส่วนใหญ่มาจากสายงานป้องกันปราบปราม ไม่เคยผ่านงานสอบสวนมาก่อน

2.6 มีการแทรกแซงดุลพินิจของพนักงานสอบสวนของนักการเมืองในทุกระดับผ่านระบบการแต่งตั้งโยกย้ายของพนักงานสอบสวนและผ่านผู้บังคับบัญชาในสำนักงานตำรวจแห่งชาติ

2.7 ความสัมพันธ์ส่วนตัวของพนักงานสอบสวนกับประชาชนในพื้นที่ เนื่องจากพนักงานสอบสวนมีบทบาทหน้าที่อีกด้านในการรักษาความสงบเรียบร้อยและการแต่งตั้งโยกย้ายพนักงานสอบสวนไม่มีข้อจำกัดเรื่องถิ่นที่อยู่ ภูมิภาคหรือระยะเวลาที่ให้ปฏิบัติงานในแต่ละพื้นที่เหมือนผู้พิพากษาหรืออัยการจึงมีความสัมพันธ์ส่วนตัวกับผู้ที่เกี่ยวข้องในคดีและมีอิทธิพลต่อดุลพินิจของพนักงานสอบสวนได้

2.8 ปริมาณงานในความรับผิดชอบของพนักงานสอบสวนมีจำนวนมาก และลักษณะของคดีบางคดีมีความยุ่งยาก ซับซ้อนเกินความสามารถและความเชี่ยวชาญของพนักงานสอบสวนในระดับปฏิบัติงานในระดับสถานี

2.9 ขาดการพัฒนาบุคลากร ด้วยการฝึกอบรมให้ความรู้ความเข้าใจด้านการสืบสวนและสอบสวนแก่พนักงานสอบสวน ตลอดจนการฝึกอบรมระหว่างปฏิบัติงานให้บุคลากรหน่วยงานให้มีการพัฒนาประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน

2.10 ขาดเครื่องมือ เครื่องใช้ ยานพาหนะและอุปกรณ์ต่าง ๆ ที่จะทำให้การปฏิบัติงานของพนักงานสอบสวนเป็นไปด้วยความคล่องตัว

2.11 ทศนคติต่อการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานสอบสวนในเชิงลบ เพราะเห็นว่าการสอบสวนเป็นเพียงการดำเนินการทำสำนวนให้ครบตามที่มีระเบียบและคำสั่งของสำนักงานตำรวจแห่งชาติเกี่ยวกับการคดีกำหนดไว้แล้วส่งให้พนักงานอัยการพิจารณาหากยังไม่ถูกต้อง ครบถ้วนเป็นเรื่องที่พนักงานอัยการจะสั่งให้ทำการสอบสวนเพิ่มเติมภายหลัง พนักงานสอบสวนจึงไม่ชวนขวยแสงหาและติดตาม

พยานหลักฐานที่มีคุณค่าในการพิสูจน์ข้อเท็จจริงในคดีที่ตีที่สุด ขาดความสนใจต่อการไต่ถามไต่สวน เจรจาหาทางเยียวยาความเสียหายของผู้เสียหายหรือการสืบสวนหาสาเหตุ และเหตุจูงใจในการกระทำความผิดที่จะเป็นประโยชน์แก่การพิจารณากำหนดโทษและวิธีการลงโทษตลอดจนการแก้ไขฟื้นฟูพฤติกรรมของผู้กระทำความผิด

2.12 การขาดขวัญกำลังใจจากระบบการพิจารณาให้ความดีความชอบของสายงานสอบสวนที่ไม่ได้แยกออกเป็นการเฉพาะ,งานสอบสวนที่รับผิดชอบเวรรับแจ้งคำร้องทุกข์หรือคำกล่าวโทษไม่มีระบบการรับและจ่ายสำนวนคดีแบบอัยการหรือผู้พิพากษาทำให้ขาดความเชี่ยวชาญในคดี

3. ความคิดเห็นเกี่ยวกับมาตรการในการตรวจสอบการตั้งข้อกล่าวหาของพนักงานสอบสวน กลุ่มตัวอย่างมีความเห็นว่า

3.1 ผู้ให้สัมภาษณ์ในกลุ่มผู้พิพากษาพนักงานอัยการ นักวิชาการมีความเห็นสอดคล้องกันว่าปัจจุบันยังไม่มีกฎหมายกำหนดมาตรการตรวจสอบการตั้งข้อกล่าวหาของพนักงานสอบสวน มีเพียงระเบียบปฏิบัติของสำนักงานตำรวจแห่งชาติและการตรวจสอบจากผู้บังคับบัญชาของพนักงานสอบสวน ซึ่งไม่สามารถตรวจสอบความถูกต้อง เหมาะสมของดุลยพินิจในการตั้งข้อกล่าวหาของพนักงานสอบสวนได้อย่างเพียงพอ ในขณะที่กลุ่มพนักงานสอบสวนเห็นว่าระเบียบการสอบสวนที่มีอยู่เพียงพอแก่การตรวจสอบ ควบคุมแล้วแต่ควรให้พนักงานอัยการเป็นที่ปรึกษาในคดีเพื่อจะได้มีความเห็นในรูปคดีที่ตรงกันมาตั้งแต่ต้น ลดความขัดแย้งในความเห็นทางคดีระหว่างพนักงานสอบสวนและพนักงานอัยการที่ต้องมีการสอบสวนเพิ่มเติมในภายหลัง

3.2 ผู้ให้สัมภาษณ์ทุกกลุ่มมีความเห็นสอดคล้องกันว่า การมีมาตรการตรวจสอบความถูกต้อง เหมาะสมของดุลยพินิจในการตั้งข้อกล่าวหาของพนักงานสอบสวนโดยมีการตรวจสอบถ่วงดุลจากหน่วยงานอื่น จะทำให้เกิดประสิทธิภาพในการดำเนินคดีอาญาที่ขอบด้วยกฎหมาย ถูกต้อง รวดเร็วและมีความเที่ยงธรรมแก่ผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย

3.3 ผู้ให้สัมภาษณ์ในกลุ่มผู้พิพากษา พนักงานอัยการ พนักงานสอบสวน นักวิชาการ ผู้เสียหายและผู้ต้องหาที่มีความเห็นว่าพนักงานอัยการควรมีหน้าที่ตรวจสอบความถูกต้อง เหมาะสมของดุลยพินิจในการตั้งข้อกล่าวหาของพนักงานสอบสวนจะทำให้การสอบสวนเป็นไปอย่างถูกต้อง รวดเร็วและเป็นธรรมแก่ผู้เกี่ยวข้อง และช่วยให้การจับกุมและการขหมายจับ การพิจารณานุมัติหมายจับผู้ต้องหา การค้น และการขหมายค้น การพิจารณานุมัติหมายค้น สถานที่ที่เกี่ยวข้องกับผู้ต้องหา การควบคุมตัวผู้ต้องหา การขอฝากขังและการขอลปล่อยตัวชั่วคราวผู้ต้องหาในระหว่าง

สอบสวน การพิจารณาสำนวนการสอบสวน การฟ้องร้องดำเนินคดีของพนักงานอัยการ การพิจารณาพิพากษาคดีของศาลเป็นไปอย่างถูกต้อง รวดเร็วและเป็นธรรมแก่ผู้เกี่ยวข้อง

3.4 ผู้ให้สัมภาษณ์ทุกกลุ่มมีความเห็นสอดคล้องกันว่าควรมีมาตรการทางกฎหมายกำหนดให้พนักงานสอบสวนทำการสอบสวนเบื้องต้นเพื่อตรวจสอบมูลคดีตามคำร้องทุกข์หรือคำกล่าวโทษก่อนว่ามีมูลเหตุแห่งการกระทำความผิดอาญาเกิดขึ้นจริงหรือไม่และผู้ที่ถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิดนั้นมีมูลเหตุเชื่อว่าเป็นผู้กระทำความผิดหรือไม่ ก่อนตั้งข้อกล่าวหาดำเนินคดีแก่ผู้ต้องหา นอกจากนี้ผู้ให้สัมภาษณ์ในกลุ่มผู้พิพากษา พนักงานอัยการ พนักงานสอบสวน นักวิชาการ ผู้เสียหายและผู้ต้องหาเห็นสอดคล้องกันว่า ควรกำหนดให้พนักงานสอบสวนทำความเข้าใจเอกสารหลักฐานที่ได้จากการสอบสวนเบื้องต้นนั้นไปยังพนักงานอัยการเพื่อขอความเห็นชอบในการตั้งข้อกล่าวหาเพื่อดำเนินคดีกับผู้ถูกกล่าวหาในข้อหาหรือฐานความผิด โดยให้พนักงานอัยการมีอำนาจในการสั่งให้พนักงานสอบสวนทำการสอบสวนเบื้องต้นเพื่อพิสูจน์มูลคดีเพิ่มเติม ทั้งนี้ให้พนักงานอัยการรับฟังข้อคัดค้าน โต้แย้งและพยานหลักฐานจากผู้ต้องหา ผู้เสียหายหรือผู้เกี่ยวข้องประกอบการพิจารณาและควรกำหนดให้การขอและการออกหมายอาญา (หมายจับ หมายค้น หมายขัง) เพื่อบังคับแก่ผู้ต้องหาต้องเป็นไปในข้อหาหรือฐานความผิดที่ได้ทำการสอบสวนมูลคดีเบื้องต้นและได้รับความเห็นชอบจากพนักงานอัยการแล้ว

4. ข้อสังเกตอื่นของผู้ให้สัมภาษณ์ ผู้ให้สัมภาษณ์ซึ่งเป็นผู้พิพากษา 1 คน พนักงานสอบสวน 1 คน พนักงานสืบสวน 2 คน พนักงานฝ่ายปกครอง 1 คน นักวิชาการกฎหมาย 1 คน มีข้อสังเกตว่า การกำหนดมาตรการตรวจสอบการตั้งข้อกล่าวหาของพนักงานสอบสวนโดยให้มีการสอบสวนเบื้องต้นเพื่อตรวจสอบมูลคดีและให้พนักงานอัยการตรวจสอบข้อกล่าวหาเป็นหลักการที่ดี สอดคล้องกับการดำเนินการในต่างประเทศและคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของผู้ต้องหา แต่การดำเนินการดังกล่าวจะเป็นการสร้างขั้นตอนการปฏิบัติงานของพนักงานสอบสวนให้มากขึ้นอาจทำให้การสอบสวนล่าช้าและไม่แล้วเสร็จภายในระยะเวลาการควบคุมผู้ต้องหาได้

ในการวิจัยถึงสาเหตุของปัญหาในการตั้งข้อกล่าวหาที่ไม่ชอบของพนักงานสอบสวนในข้อกฎหมาย พบว่า

1. มีกฎหมาย ระเบียบและข้อบังคับต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับงานสอบสวนจำนวนมาก ไม่มีการปรับปรุงให้ทันต่อสภาพการณ์และข้อกฎหมายที่เปลี่ยนแปลงไป

2. ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ได้แยกอำนาจหน้าที่การ

สอบสวนและการฟ้องคดีออกจากกันโดยเด็ดขาดทำให้พนักงานอัยการไม่สามารถสอบสวนรวบรวมพยานหลักฐานได้เอง ไม่อาจตรวจสอบและเข้าถึงข้อเท็จจริงในคดีได้

3. ไม่มีกฎหมายกำหนด ลำดับขั้นตอนในการสอบสวนที่พนักงานสอบสวนต้องปฏิบัติไว้อย่างชัดเจน การปฏิบัติงานในการสอบสวนขึ้นอยู่กับดุลยพินิจของพนักงานสอบสวนแต่ละคน

4. ไม่มีกฎหมายกำหนดให้มีการตรวจสอบถ่วงดุลการใช้ดุลยพินิจในการตั้งข้อกล่าวหาจากองค์กรภายนอกแม้ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาจะกำหนดให้พนักงานอัยการมีอำนาจหน้าที่ตรวจสอบสำนวนการสอบสวนและส่งให้พนักงานสอบสวนทำการสอบสวนเพิ่มเติมได้ แต่การดำเนินการดังกล่าวต้องเป็นไปเมื่อการสอบสวนของพนักงานสอบสวนเสร็จสิ้นและเสนอมายังพนักงานอัยการแล้ว ความผิดพลาดในระหว่างการสอบสวนที่เกิดขึ้นจึงไม่ได้รับการตรวจสอบ แกไขจนกว่าการสอบสวนจะส่งไปยังพนักงานอัยการซึ่งใช้ระยะเวลานาน นอกจากนี้ระยะเวลาในการสอบสวนของพนักงานสอบสวนและการพิจารณาดำเนินการฟ้องคดีของพนักงานอัยการตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาไม่ได้กำหนดแบ่งแยกให้มีระยะเวลาดำเนินการที่แยกต่างหากจากกันและให้ใช้ระยะเวลาร่วมกันคือภายในกำหนดอายุความฟ้องคดี (โกเมน ภัทรวิรมย์, 2533) ในบางคดีที่มีความเร่งรีบเนื่องจากใกล้ขาดอายุความหรือใกล้ครบระยะเวลาควบคุมตัวผู้ต้องหาในระหว่างสอบสวน พนักงานอัยการอาจตรวจสอบไม่พบข้อผิดพลาดในการตั้งข้อกล่าวหาของพนักงานสอบสวนหรือล่วงเลยระยะเวลาที่จะแก้ไขข้อผิดพลาดนั้นได้

จากการศึกษาวิจัยกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาต่างประเทศ พบว่าในกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาในประเทศที่เป็นต้นแบบในระบบกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาทั้งในระบบกฎหมายจารีตประเพณี คือประเทศสหรัฐอเมริกา ประเทศอังกฤษ, ในระบบกฎหมายลายลักษณ์อักษร คือประเทศสาธารณรัฐฝรั่งเศส ประเทศสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี และในระบบกฎหมายสังคมนิยม คือ ประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน ประเทศสหพันธ์รัฐรัสเซีย ได้มีการพัฒนาระบบการสอบสวนให้เป็นกระบวนการค้นหาและพิสูจน์ความจริงในคดีอาญาอย่างถูกต้องและเป็นธรรม คุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของบุคคลมิให้ต้องเข้าสู่กระบวนการยุติธรรมทางอาญาโดยไม่จำเป็น ด้วยการกำหนดให้มีการกลั่นกรองข้อเท็จจริงในคดีอาญาดังแต่ขั้นเจ้าพนักงานสอบสวนและมีกระบวนการตรวจสอบถ่วงดุลในระหว่างองค์กรในทุกขั้นตอนของการดำเนินคดีอาญา โดยให้มีการการสอบสวนเบื้องต้นเพื่อตรวจสอบมูลคดีก่อนเริ่มการดำเนินคดีและให้พนักงานอัยการหรือศาลมีหน้าที่ควบคุมความชอบด้วยกฎหมายของการตั้งข้อ

กล่าวหา ป้องกันการเริ่มต้นดำเนินคดีอาญาด้วยการตั้งข้อกล่าวหาแก่บุคคลโดยปราศจากมูลคดี บุคคลจึงจะไม่ตกเป็นผู้ต้องหาจนกว่าจะมีการสอบสวนเบื้องต้นเพื่อตรวจสอบมูลคดีและมีการตรวจสอบข้อกล่าวหาแล้วจากพนักงานอัยการหรือศาล (Shahid M. Shahidullah, 2012) ปรากฏตามตารางที่ 1

ตารางที่ 1 เปรียบเทียบอำนาจหน้าที่ในการสอบสวนและการควบคุม ตรวจสอบการตั้งข้อกล่าวหาและการสอบสวนของต่างประเทศที่เป็นต้นแบบของกฎหมายในระบบต่างๆ กับประเทศไทย

ประเทศ	การสอบสวนเบื้องต้น	องค์กรที่หน้าที่สอบสวน	องค์กรตรวจสอบการตั้งข้อกล่าวหา
สาธารณรัฐฝรั่งเศส (Code Of Criminal Procedure 2000. Chapter II: The Preliminary Police Inquiry)	มี	ตำรวจ ตุลาการสอบสวน อัยการ	อัยการ ตุลาการ
สหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี (The German Code Of Criminal Procedure (stop).Chapter X.Examination Of The Accused 2014.Section 133-136 a)	มี	ตำรวจ	อัยการ
อังกฤษ (Criminal Procedure and Investigations Act 1996 Part II)	มี	ตำรวจ	อัยการ
สหรัฐอเมริกา (Federal Rulls Of Criminal Procedure 2015 Title II. Preliminary Proceedings)	มี	อัยการ	ตุลาการ
ญี่ปุ่น (The Code of Criminal Procedure (Act No. 131 of 1948) Part II First Instance Chapter I Inquiry and Investigation Article 189)	มี	ตำรวจ/อัยการ	อัยการ
สาธารณรัฐเกาหลีใต้ (Criminal Procedure Act Amended by Act No.9765,2009.Chapter I Investgation Article 195 (Investigation by Public Prosecutor), Article 238 (Complaint or Accusation and Measures taken by Judicial Police Officer)	มี	ตำรวจ/อัยการ	อัยการ

ตารางที่ 1 (ต่อ) เปรียบเทียบอำนาจหน้าที่ในการสอบสวนและการควบคุม ตรวจสอบ การตั้งข้อกล่าวหาและการสอบสวนของต่างประเทศที่เป็นต้นแบบของ กฎหมายในระบบต่างๆกับประเทศไทย

ประเทศ	การสอบสวนเบื้องต้น	องค์กรที่หน้าที่สอบสวน	องค์กรตรวจสอบการตั้งข้อกล่าวหา
สหพันธสาธารณรัฐรัสเซีย (Criminal Procedural Code Of The Russian Federation.Artical 28)	มี	ตำรวจ	อัยการ
สาธารณรัฐประชาชนจีน (Criminal Procedure Law of the People's Republic of China Amended: March 14, 2012 Chapter II Investigation Section 1 General Provisions Article 89,90)	มี	ตำรวจ	อัยการ
ราชอาณาจักรไทย (Criminal Procedure Code)	ไม่มี	ตำรวจ/ปกครอง	ไม่มี

นอกจากนี้ ในกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาของประเทศประชาคมอาเซียนซึ่งจะมีอิทธิพลต่อการดำเนินคดีอาญาของไทยในอนาคต พบว่าทุกประเทศกำหนดให้พนักงานอัยการเป็นผู้ทำหน้าที่ฟ้องคดีอาญา ในส่วนการสอบสวนคดีอาญาประเทศในอาเซียนกำหนดให้ตำรวจมีหน้าที่สอบสวนคดีอาญา โดยให้พนักงานสอบสวนต้องทำการสอบสวนเบื้องต้นเพื่อตรวจสอบมูลคดีอาญาก่อนทำการตั้งข้อกล่าวหาแก่ผู้ต้องหาทั้งสิ้นยกเว้นประเทศไทย

ส่วนการตรวจสอบ ควบคุม การสอบสวนและการตั้งข้อกล่าวหา นั้นประเทศราชอาณาจักรกัมพูชาและประเทศสาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม ประเทศเนการาบรูไนดารุสซาลาม ประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ประเทศสาธารณรัฐฟิลิปปินส์ กำหนดให้พนักงานอัยการมีอำนาจสอบสวนคดีอาญา ควบคุมและตรวจสอบความชอบในการสอบสวนโดยเฉพาะตรวจสอบ ควบคุมการตั้งข้อกล่าวหาของตำรวจ มีเพียงประเทศไทย ,ประเทศสาธารณรัฐสิงคโปร์,ประเทศสาธารณรัฐอินโดนีเซีย ประเทศมาเลเซียและประเทศสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา ที่ได้แยกหน้าที่ในการดำเนินคดีขึ้นเจ้าพนักงานระหว่างการสอบสวนและการฟ้องคดีออกจากกัน โดยตำรวจเป็นองค์กรทำหน้าที่สอบสวนและอัยการทำหน้าที่ฟ้องคดีและอัยการไม่มีอำนาจควบคุม ตรวจสอบการสอบสวนและการตั้งข้อกล่าวหา ซึ่งสรุปเปรียบเทียบได้ตามตารางที่ 2

ตารางที่ 2 แสดงการเปรียบเทียบการสอบสวน อำนาจ หน้าที่ การตรวจสอบการตั้งข้อกล่าวหาในการสอบสวนของประเทศในกลุ่มประชาคมอาเซียนกับประเทศไทย

ประเทศ	การสอบสวนเบื้องต้น	องค์กรที่หน้าที่สอบสวน	องค์กรตรวจสอบการตั้งข้อกล่าวหา
เนการาบรูไนดารุสซาลาม (Criminal Procedure Code, 2001. Chapter VI section 56)	มี	ตำรวจ	อัยการ
สาธารณรัฐอินโดนีเซีย (Law Of Republic Of Indonesia Number 8 .1981 The Law Of Criminal Procedure.)	มี	ตำรวจ	ไม่มี
มาเลเซีย (Law Of Malaysia Act 593 Criminal Procedure Code 2012. Chapter IV)	มี	ตำรวจ	ไม่มี
สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา (The Code Of Criminal Procedure. Chapter VI)	มี	ตำรวจ	ไม่มี
สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว (Criminal Procedure .Article 23)	มี	ตำรวจ	อัยการ ศาล
สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม (Criminal Procedure Code 2003. Article 34)	มี	ตำรวจ/อัยการ	อัยการ ศาล
สาธารณรัฐสิงคโปร์ (Criminal Procedure Code 2011. Chapter 68)	มี	ตำรวจ	-
ราชอาณาจักรกัมพูชา (Criminal Procedure Code Of kingdom of Cambodia 2007 Article 4.)	มี	ตำรวจ/อัยการ	อัยการ ศาล
ราชอาณาจักรไทย (Criminal Procedure Code)	ไม่มี	ตำรวจ/ปกครอง	ไม่มี

เห็นได้ว่า การเริ่มต้นคดีอาญาด้วยการตั้งข้อกล่าวหาของพนักงานสอบสวนไทยขาดมาตรการตรวจสอบมูลคดีด้วยการสอบสวนเบื้องต้นและการตรวจสอบ ถ่วงดุลความชอบด้วยกฎหมายในการตั้งข้อกล่าวหาจากองค์กรอื่น บุคคลจึงตกเป็นผู้ต้องหาเข้าสู่กระบวนการยุติธรรมทางอาญาได้โดยง่าย แตกต่างจากกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาในต่างประเทศที่ได้กำหนดมาตรการดังกล่าวให้พนักงานสอบสวนต้องดำเนินการ

ทั้งสิ้น

อภิปรายผล

การดำเนินคดีอาญาโดยรัฐของไทยเริ่มต้นที่การสอบสวนของพนักงานสอบสวน จากการกล่าวหาหรือการร้องทุกข์กล่าวโทษต่อพนักงานสอบสวนให้ทราบถึงการเกิดขึ้นของการกระทำความผิดทางอาญา จากนั้นพนักงานสอบสวนจะสอบสวนรวบรวมพยานหลักฐานเพื่อพิสูจน์ความผิดหรือความบริสุทธิ์ของผู้ต้องหาตามข้อกล่าวหาในคดีไปจนเห็นว่าแล้วเสร็จ จึงมีความเห็นในคดีนั้นไปยังพนักงานอัยการตามหลักการตรวจสอบความจริงในคดีอาญาชั้นเจ้าพนักงานก่อนฟ้องคดี (คณิง ภาไชย, 2541)

ในการสอบสวนพนักงานสอบสวนจะตั้งข้อกล่าวหาในคดีว่าการกระทำความผิดอาญาที่เกิดขึ้นเป็นความผิดในข้อกล่าวหาใดเพื่อพิจารณาถึงเงื่อนไขในการดำเนินคดีที่ตนต้องรวบรวมพยานหลักฐานให้ปรากฏว่าการกระทำของผู้ต้องหาเป็นไปโดยครบองค์ประกอบความรับผิดชอบตามที่กฎหมายได้กำหนดไว้ในข้อกล่าวหาและกำหนดลำดับในการสอบสวนเพื่อแสวงหาพยานหลักฐาน เช่น การติดตามพยานและสอบปากคำพยานตามความจำเป็นเร่งด่วนและสภาพแห่งพยาน เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดการแทรกแซง ช่มชู้ จ้างวานให้พยานให้การผิดไปจากความจริงหรือหลีกเลี่ยงไม่มาให้ปากคำเป็นพยาน , การส่งตัวบุคคลหรือวัตถุสิ่งของใดไปตรวจทางนิติวิทยาศาสตร์, การตรวจและจัดทำภาพถ่ายสถานที่เกิดเหตุ, การติดตามได้ตัวผู้ต้องหา, การใช้อำนาจบังคับตามกฎหมายในการค้น ยึดอายัด จับ คุมขัง, อำนาจดำเนินคดีของพนักงานอัยการและอำนาจศาล, ระยะเวลาควบคุมผู้ต้องหา, การปล่อยตัวชั่วคราว , การเรียกประกันและหลักประกัน, กำหนดระยะเวลาและจำนวนครั้งในการขอฝากขังผู้ต้องหาต่อศาล, การคัดค้านคำขอปล่อยตัวชั่วคราวผู้ต้องหาในชั้นศาล, เงื่อนไขในการดำเนินคดี เช่น เขตอำนาจหน้าที่ของพนักงานสอบสวน พนักงานอัยการและศาล อายุความ การเข้าร่วมทำการสอบสวนของเจ้าพนักงานฝ่ายอื่น การตั้งข้อกล่าวหาจึงมีความสำคัญในฐานะเป็นรูปคดี วิธีปฏิบัติในการสอบสวนทุกขั้นตอนมาจากการตั้งข้อกล่าวหาทั้งสิ้น หากพนักงานสอบสวนตั้ง ข้อกล่าวหาได้อย่างถูกต้องชอบด้วยกฎหมาย การดำเนินนั้นย่อมมีประสิทธิภาพและสัมฤทธิ์ผล แต่หากมีการตั้งข้อกล่าวหาไม่ถูกต้องหรือไม่ชอบด้วยกฎหมาย การดำเนินคดีนั้นย่อมผิดพลาด ส่งผลกระทบทั้งในขั้นตอนการสอบสวน การฟ้องคดีและการพิจารณาพิพากษาคดี

เห็นได้ว่าการตั้งข้อกล่าวหาที่พนักงานสอบสวนจะสามารถตั้งรูปคดีได้โดยชอบด้วยข้อเท็จจริงและข้อกฎหมายย่อมเกิดขึ้นภายหลังจากมีการตรวจสอบมูลคดีตาม

คำร้องทุกข์หรือคำกล่าวโทษว่าพฤติกรรมที่มีการกล่าวหา นั้นเป็นความผิดอาญาหรือไม่ ในความผิดฐานใดและผู้ถูกกล่าวหา น่าจะเป็นผู้กระทำความผิดหรือไม่ ในขณะที่ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาของไทยบัญญัติเรื่องการสอบสวนไว้เพียงเกี่ยวกับอำนาจ หน้าที่ วิธีการรวบรวมพยานหลักฐาน การใช้มาตรการบังคับตามกฎหมายในการค้น จับ ชั่ง บุคคล ยึดอายัดสิ่งของที่เป็นหลักฐานในคดีแต่ไม่ได้กำหนดลำดับ ขั้นตอนของการสอบสวนเอาไว้ โดยเฉพาะในการตั้งข้อกล่าวหาของพนักงานสอบสวนเพื่อเริ่มต้นการดำเนินคดีอาญาแก่ผู้ต้องหา นั้น ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาไม่ได้กำหนดให้ต้องมีการตรวจสอบความจริงเบื้องต้นในการกล่าวหาหรือมูลคดีเสียก่อนว่า การร้องทุกข์หรือกล่าวโทษนั้น มีมูลเป็นความจริงหรือไม่ , เป็นความผิดอาญาหรือไม่ , เป็นความผิดในข้อหาฐานความผิดใดและผู้ถูกกล่าวหา นั้นน่าจะเป็นผู้กระทำความผิดหรือไม่ พนักงานสอบสวนจึงมักตั้งข้อกล่าวหาตามข้อกล่าวหาในคำร้องทุกข์หรือกล่าวโทษโดยไม่มีการตรวจสอบข้อเท็จจริงเบื้องต้นและไม่มีการตรวจสอบความชอบด้วยกฎหมายของข้อกล่าวหา นั้นจากองค์กรอื่น สอดคล้องกับความเห็นของกลุ่มตัวอย่างว่า การสอบสวนคดีอาญาไม่มีการกำหนดลำดับขั้นตอนดำเนินการที่ชัดเจนเป็นมาตรฐานเดียวกัน ทำให้ผู้ที่เกี่ยวข้องเช่น ผู้ต้องหา ผู้เสียหาย พยานไม่ทราบว่าการสอบสวนในคดีนั้นมีขั้นตอน วิธีการอย่างไรและใช้ระยะเวลานานเพียงใด พนักงานสอบสวนตั้งข้อกล่าวหาตามคำร้องทุกข์หรือกล่าวโทษโดยไม่มีการตรวจสอบข้อเท็จจริงเสียก่อน ข้อกล่าวหาที่ดำเนินคดีกับผู้ต้องหาผิดจากความจริง มีการตั้งข้อกล่าวหาที่อื้อฉาโทษหนักหรือเบากว่าที่แท้จริง มีการดำเนินคดีผิดตัวเพราะไม่มีการตรวจสอบตัวผู้ต้องหา ก่อน บางกรณีพบว่าพนักงานสอบสวนตั้งข้อกล่าวหา ดำเนินคดีกับผู้ต้องหาเพียงเพราะมีชื่อ นามสกุลไปตรงกับผู้กระทำความผิดที่แท้จริง ไม่มีการตรวจสอบถ่วงดุลจากองค์กรอื่น เอื้อให้เกิดความผิดพลาด บกพร่องในการสอบสวนและการประพฤติดมิชอบของพนักงานสอบสวนได้ง่าย มีผลกระทบต่อสิทธิและเสรีภาพของประชาชนโดยเฉพาะผู้ต้องหาซึ่งไม่อาจโต้แย้ง คัดค้านดุลยพินิจพนักงานสอบสวนในการรวบรวมพยานหลักฐานที่เห็นว่าไม่ชอบ ทำให้ตนเสียเปรียบในการต่อสู้คดี, ไม่มีสิทธิโต้แย้ง คัดค้านข้อกล่าวหาของพนักงานสอบสวนที่เห็นว่าไม่ถูกต้องไม่ชอบด้วยข้อกฎหมาย, ไม่มีสิทธิดำเนินการใดเพื่อปกป้องหรือต่อสู้คดีในชั้นสอบสวนได้ ในระหว่างสอบสวนต้องสูญเสียสิทธิเสรีภาพด้วยการถูกจับ ถูกควบคุม ถูกคุมขัง , ต้องขวนขวาย ดิ้นรนหาหลักฐานมาประกันในการขอลปล่อยตัวชั่วคราว, ต้องตกอยู่ในเงื่อนไขในการปล่อยตัวชั่วคราวที่หนักหรือเบาว่าพฤติกรรมที่แท้จริงในคดี และในกรณีที่ผู้ต้องหาเป็นข้าราชการหรือพนักงานของรัฐอาจถูกดำเนินการทางวินัย จนเสื่อม

เสียชื่อเสียง โดยไม่มีระยะเวลาที่แน่นอนว่าการสอบสวนนั้นจะเสร็จสิ้นเมื่อใด นอกจากนี้ในส่วนของผู้เสียหายซึ่งล้วนต้องการให้มีการลงโทษผู้กระทำความผิดโดยเร็ว และให้มีการชดเชย เยียวยาหรือติดตามทรัพย์สินที่เสียไปคืนกลับมา หรือผู้เกี่ยวข้องในคดีอื่นๆ เช่น ผู้ที่คุ้มครองข้อขอให้ไปเป็นพยานหรือผู้ที่พนักงานสอบสวนเรียกให้มาเป็นพยาน ต่างต้องมาให้ปากคำในชั้นสอบสวนและในชั้นศาล โดยไม่ทราบว่าจะต้องเดินทางไปให้ปากคำแก่พนักงานสอบสวนหรือไปเบิกความในชั้นศาลเมื่อไหร่ ซึ่งหากปล่อยให้เน้นข้ออ้างติดตามพยานมาสอบปากคำหรือเบิกความในชั้นศาลไม่ได้ ปัญหาจากการตั้งข้อกล่าวหาโดยปราศจากการตรวจสอบมูลความจริงและไม่มีการตรวจสอบ ถ่วงดุลการตั้งข้อกล่าวหาในชั้นสอบสวนจากองค์กรอื่นนี้ ส่งผลต่อความเชื่อมั่นของประชาชนในตัวพนักงานสอบสวนและกระบวนการยุติธรรมโดยรวม

จากสภาพปัญหาข้างต้น การสอบสวนของพนักงานสอบสวนและการฟ้องคดีของพนักงานอัยการเป็นการดำเนินคดีอาญาขั้นต้นของรัฐต้องมีมาตรฐานในการตรวจสอบข้อเท็จจริงในคดีอาญาและต้องประกอบด้วยความชอบด้วยกฎหมายในการดำเนินการและต้องให้การคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชนโดยมีการตรวจสอบมูลคดีและการตรวจสอบการตั้งข้อกล่าวหาของพนักงานสอบสวนจากองค์กรอื่น เพื่อตรวจสอบกลั่นกรองมูลคดี มิให้มีการกลั่นแกล้งหรือกล่าวหาดำเนินคดีแก่บุคคลใดโดยไม่มีมูลความผิดหรือมีการดำเนินคดีแก่บุคคลผิดไปจากมูลคดีที่แท้จริง ไม่ว่าในทางที่หนักหรือเบากว่าความเป็นจริง เพื่อเป็นหลักประกันในความชอบด้วยกฎหมายของการดำเนินคดีอาญาและคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชนจะไม่ตกเป็นผู้ต้องหาทันทีที่มีการกล่าวโทษร้องทุกข์และถูกตั้งข้อกล่าวหาโดยไม่มีการตรวจสอบความชอบด้วยกฎหมายและต้องตกอยู่ในชะตากรรมดังกล่าวไปจนกว่าพนักงานอัยการมีคำสั่งเด็ดขาดไม่ฟ้องคดีหรือมีคำพิพากษาถึงที่สุดว่าไม่เป็นผู้กระทำความผิด (กิตติพงษ์ กิตยารักษ์, 2534)

มาตรการในการตรวจสอบมูลคดีและข้อกล่าวหาในการสอบสวนคดีอาญา ในกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาของต่างประเทศ มีการกำหนดให้มีขั้นตอนการสอบสวนเบื้องต้น เรียกกระบวนการนี้ว่า “การสอบสวนขั้นต้น” (Preliminary investigation) เมื่อพิสูจน์มูลคดีได้จึงจะตั้งข้อกล่าวหาเพื่อสอบสวนดำเนินคดีแก่ผู้ต้องหาต่อไป ดังนั้นบุคคลผู้ถูกจับหรือผู้ถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิดอาญาจึงไม่ตกเป็นผู้ต้องหาจนกว่าจะปรากฏจากการสอบสวนเบื้องต้นว่ามีการกระทำความผิดเกิดขึ้น และเป็นความผิดในอาญาโดยเขาน่าจะเป็นผู้กระทำความผิด ทั้งนี้ข้อกล่าวหาที่พนักงานสอบสวนจะดำเนินคดีกับผู้ต้องหาจะต้องได้รับการตรวจสอบจากองค์กรอื่น ซึ่งส่วนใหญ่

คือพนักงานอัยการซึ่งมีหน้าที่ฟ้องคดี จึงมีความจำเป็นต้องเข้าถึงข้อเท็จจริงในการสอบสวนคดีมาตั้งแต่ต้นและในฐานะที่จะต้องเป็นผู้นำข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานในการสอบสวนนั้นไปฟ้องและสืบแสดงต่อศาล พนักงานอัยการจึงมีอำนาจทำการสอบสวนคดีเองหรือควบคุม ตรวจสอบการสอบสวนมาตั้งแต่เริ่มคดีสำหรับในประเทศไทย พนักงานอัยการไม่มีอำนาจหน้าที่ในการสอบสวนหรือควบคุมการสอบสวนเหมือนต่างประเทศ แต่ในภายหลังมีความตื่นตัวในเรื่องการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของบุคคลในกระบวนการยุติธรรมทางอาญา จนนำไปบัญญัติรับรองไว้ในรัฐธรรมนูญ ปี 2540 เป็นต้นมา จึงมีการแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาเพื่อให้พนักงานอัยการมีอำนาจหน้าที่ตรวจสอบ ควบคุมความชอบในการสอบสวนหลายเรื่อง เช่น การเข้าร่วมสอบสวนในคดีชั้นสูตรพลิกศพที่ความตายเป็นผลจากการกระทำของเจ้าพนักงานหรืออยู่ในระหว่างการควบคุมของเจ้าพนักงาน , การเข้าร่วมสอบปากคำผู้ต้องหา ผู้เสียหาย พยานที่เป็นเด็ก, การเข้าร่วมสอบสวนความผิดในคดีทรัพย์สินทางธรรมชาติ เป็นต้น ซึ่งเป็นที่ประจักษ์แก่สังคมว่าการที่พนักงานอัยการได้เข้าร่วมการสอบสวนในกรณีต่างๆ ดังกล่าว ได้เพิ่มประสิทธิภาพและตรวจสอบความชอบด้วยกฎหมายในการสอบสวน เป็นประกันในการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของบุคคลในกระบวนการยุติธรรมได้เป็นอย่างดี ดังนั้นพนักงานอัยการไทยจึงควรมีบทบาทและหน้าที่ในการตรวจสอบการตั้งข้อกล่าวหาของพนักงานสอบสวนก่อนการดำเนินคดีแก่ผู้ต้องหาตั้งแต่ต้นเช่นเดียวกับในต่างประเทศ

สรุปและข้อเสนอแนะ

ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาของประเทศไทย ไม่มีมาตรการตรวจสอบการตั้งข้อกล่าวหาเพื่อเริ่มต้นดำเนินคดีอาญาแก่บุคคลด้วยการกำหนดให้ต้องมีการสอบสวนเบื้องต้นเพื่อตรวจสอบมูลคดีและให้มีการตรวจสอบ ถ่วงดุล ความชอบในการตั้งข้อกล่าวหาแก่ผู้ต้องหานั้นจากองค์กรอื่น ทำให้พนักงานสอบสวนมีดุลยพินิจตั้งข้อกล่าวหาแก่ผู้ต้องหาและรวบรวมพยานหลักฐานเพื่อดำเนินคดีในข้อกล่าวหาที่ตนตั้งขึ้นนั้นไปเพียงฝ่ายเดียว หากมีข้อบกพร่องย่อมทำให้การสอบสวนผิดพลาด ไม่ชอบด้วยกฎหมายย่อมเกิดความเสียหายในการดำเนินคดีอาญาของรัฐทุกชั้นตอน และส่งผลกระทบต่ออย่างรุนแรงต่อสิทธิเสรีภาพของผู้ต้องหา ผู้เสียหาย ผู้ที่เกี่ยวข้องในคดีอาญาเอื้อต่อการประพฤติมิชอบของพนักงานสอบสวน

งานวิจัยนี้ มีข้อเสนอว่า เพื่อให้ดำเนินคดีอาญาขั้นต้นของรัฐมีมาตรฐานในการตรวจสอบข้อเท็จจริงในคดีอาญาและชอบด้วยกฎหมาย คุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชน ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาต้องมีมาตรการตรวจสอบการตั้งข้อ

กล่าวหาของพนักงานสอบสวนด้วยการกำหนดให้มีการสอบสวนเบื้องต้นเพื่อตรวจสอบมูลคดีเสียก่อนมีการตั้งข้อกล่าวหาแก่ผู้ต้องหาและให้พนักงานอัยการมีหน้าที่ตรวจสอบความชอบในการตั้งข้อกล่าวหาของพนักงานสอบสวนนั้นก่อนจะมีการดำเนินคดีแก่ผู้ต้องหา ด้วยการแก้ไขเพิ่มเติมในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ดังนี้

1. กำหนดให้มีการสอบสวนชั้นต้นและการสอบสวนเพื่อดำเนินคดี ไว้ในมาตรา 2 (11) ว่า “การสอบสวนเบื้องต้น” หมายความว่า การรวบรวมพยานหลักฐานและการดำเนินการทั้งหลายอื่นตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายนี้ซึ่งพนักงานสอบสวนได้ทำไปเกี่ยวกับความผิดที่กล่าวหาเพื่อที่จะทราบข้อเท็จจริงหรือพิสูจน์ความผิดเพื่อวินิจฉัยถึงมูลคดี ซึ่งผู้ต้องสงสัยถูกกล่าวหาและเพื่อเอาตัวผู้กระทำความผิดมาฟ้องลงโทษ และ “การสอบสวนเพื่อดำเนินคดี” หมายความว่า การรวบรวมพยานหลักฐานและการดำเนินการทั้งหลายอื่นตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายนี้ซึ่งพนักงานสอบสวนได้ทำไปเกี่ยวกับความผิดที่ได้ตั้งข้อกล่าวหาเพื่อที่จะทราบข้อเท็จจริงหรือพิสูจน์ความผิดหรือพิสูจน์ความบริสุทธิ์ของผู้ต้องหา

2. กำหนดสถานะของบุคคลในคดีอาญา ตามมาตรา 2 ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับผู้ต้องหา โดยให้ผู้ถูกกล่าวหาในฐานะ ผู้ต้องสงสัยว่ากระทำความผิดแยกออกจากผู้ต้องหาที่มีการพิสูจน์มูลความผิดและตรวจสอบข้อกล่าวหาแล้วให้ขัดแย้งโดย “ผู้ต้องสงสัย” หมายความว่า บุคคลผู้ถูกหาว่าได้กระทำความผิดแต่ยังมิได้มีการตั้งข้อกล่าวหา ส่วน “ผู้ต้องหา” หมายความว่า บุคคลผู้ถูกตั้งข้อกล่าวหาว่าได้กระทำความผิดแต่ยังมิได้มีการฟ้องต่อศาล

3. กำหนดลำดับ ขั้นตอนและกระบวนการตรวจสอบมูลคดีในชั้นสอบสวน โดยให้พนักงานสอบสวนทำการสอบสวนเบื้องต้นเพื่อตรวจสอบมูลคดีตามคำร้องทุกข์กล่าวโทษต่อผู้ต้องสงสัยก่อน เมื่อเห็นว่าคดีมีมูลว่ามีความผิดอาญาเกิดขึ้นจริงและผู้ต้องสงสัยน่าจะเป็นผู้กระทำความผิดและควรดำเนินคดีกับผู้ถูกกล่าวหาในข้อหาฐานความผิดใดแล้วให้พนักงานสอบสวนขอความเห็นชอบจากพนักงานอัยการในการตั้งข้อกล่าวหาก่อนสอบสวนดำเนินคดีกับผู้ต้องสงสัยในฐานะผู้ต้องหาตามข้อ 2 ต่อไป

4. กำหนดให้พนักงานอัยการมีบทบาทในการตรวจสอบมูลคดีและความชอบของการตั้งข้อกล่าวหา โดยมีอำนาจสั่งให้พนักงานสอบสวนรวบรวมพยานหลักฐานเพิ่มเติม เพื่อแก้ไขข้อบกพร่องหรือข้อไม่สมบูรณ์ในการตั้งข้อกล่าวหาเหล่านั้นทำนองเดียวกันกับ มาตรา 143 วรรคสอง โดยกำหนดว่า “..ในการพิจารณาให้ความเห็นชอบในการสอบสวนคดีอาญาเพื่อดำเนินคดีแก่ผู้ต้องหาในข้อหา หรือฐานความผิดตามสำนวนการสอบสวนเบื้องต้นในวรรคสองนั้น พนักงานอัยการมีอำนาจ

(1) สิ่งตามที่เห็นควร ให้พนักงานสอบสวนดำเนินการสอบสวนเบื้องต้น เพิ่มเติม หรือส่งพยานคนใดมาให้ซักถามเพื่อส่งต่อไป

(2) วินิจฉัยว่าควรปล่อยผู้ต้องหา ปล่อยชั่วคราว ควบคุมไว้ หรือขอให้ศาลชั่ง แล้วแต่กรณี และจัดการหรือสั่งการให้เป็นไปตามนั้น

(3) ไม่ให้ความเห็นชอบ ในกรณีที่เห็นว่าไม่มีมูลคดีที่จะดำเนินคดีแก่ผู้ต้องหาในข้อหา หรือฐานความผิดนั้น

5. กำหนดให้มีการตรวจสอบ ถ่วงดุล ดุลยพินิจของพนักงานอัยการในการตรวจสอบข้อกล่าวหาของพนักงานสอบสวน ในกรณีที่เห็นว่าพยานหลักฐานในการสอบสวนเบื้องต้นนั้น ไม่มีมูลเพียงพอตั้งข้อกล่าวหาแก่ผู้ต้องสงสัยได้โดยกำหนดให้มีการทบทวนคำสั่งไม่ให้ความเห็นชอบในการตั้งข้อกล่าวหาของพนักงานอัยการ คล้ายกับการสั่งไม่ฟ้องคดีเพื่อให้ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติหรืออัยการสูงสุดทบทวนคำสั่งของพนักงานอัยการผู้ดำเนินคดี นั้นเดียวกันกับประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 145 และมาตรา 145/1

6. กำหนดให้มีสภาพบังคับของมาตรการตรวจสอบการตั้งข้อกล่าวหา โดยห้ามมิให้ทำการสอบสวนดำเนินคดีแก่ผู้ต้องสงสัยในข้อกล่าวหาที่พนักงานอัยการมีคำสั่งเด็ดขาดว่าคดีไม่มีมูลตามข้อกล่าวหาอีก นั้นเดียวกับการห้ามสอบสวนคดีที่พนักงานอัยการมีคำสั่งเด็ดขาดไม่ฟ้องคดีแล้ว เพื่อให้เป็นไปตามหลักการที่ว่าบุคคลต้องถูกดำเนินคดีอาญาซ้ำตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 147

เอกสารอ้างอิง

กิตติพงษ์ กิตยารักษ์. (2534). “การแก้ไขปรับปรุงประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา: ก้าวสำคัญของการพัฒนาระบบการยุติธรรมทางอาญาของไทย”.

วารสารกฎหมาย. ปีที่ 23(3): 37-48.

กิตติพงษ์ กิตยารักษ์. (2548). **มาตรฐานองค์การสหประชาชาติว่าด้วยกระบวนการยุติธรรมทางอาญา**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์เดือนตุลา.

โกเมน ภัทรภิรมย์. (2533). **การแก้ไขกฎหมายเกี่ยวกับการสอบสวนในอัยการกับการสอบสวนคดีอาญารวมบทความเกี่ยวกับการสอบสวนคดีอาญาในนานาประเทศ**. ศูนย์บริการเอกสารและวิชาการ กรมอัยการ. กรุงเทพฯ: ชุดีมาการพิมพ์.

คณิต ณ นคร. (2549). **กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา**. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ: นิติธรรม.

วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ปีที่ 9 ฉบับที่ 2 กรกฎาคม – ธันวาคม 2561

คณิง ภาไชย. (2541). **กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา เล่ม 2**. พิมพ์ครั้งที่ 2.
กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

เริงธรรม ลัดพลี. (2528). **คำบรรยายสัมมนากฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา**.
กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

Shahid M. Shahidullah. (2012). **Comparative Criminal Justice Systems**.
Burlington USA.: Jones & Bartett Learning.